

4. Uitvoering veldkeuring

4.1 Aangifte voor de keuring

Aangiftetermijn

De aanvraag voor keuring voor pootaardappelen (met uitzondering van de bedrijfsinspectie voor kweekmateriaal) moet **uiterlijk 15 mei** zijn ingediend. Voor een of meer gebieden kan een vroegere of latere datum worden vastgesteld.

Aangifte voor de keuring van aardappelen na 15 mei is mogelijk tot uiterlijk 15 juni, tegen een verhoogd tarief. In uitzonderlijke gevallen kan de directie beslissen dat een aangifte na 15 juni wordt geaccepteerd. Een aangifte voor de keuring kan worden ingetrokken zolang de keuringen in het betreffende gebied nog niet zijn begonnen.

De aangifte voor de bedrijfsinspectie van kweekmateriaal (percelen kleiner dan 30 are) moet vóór **1 juni** plaats te vinden.

Aangifteformulier

De aangifte voor de keuring is alleen mogelijk op het daartoe beschikbaar gestelde formulier, waarop de gevraagde gegevens volledig en naar waarheid moeten worden ingevuld en dat door de aanvrager moet zijn ondertekend.

AM-vrij eis

Voor de keuring van pootaardappelen (inclusief kwekersmateriaal) worden alleen percelen aangenomen, die door middel van grondmonsteronderzoek vrij zijn bevonden van het aardappelcysteaaltje. Het grondmonsteronderzoek moet plaatsvinden na het laatste aardappelgewas. De AM-vrijheid moet blijken uit een officiële AM-onderzoeksverklaring.

Als na aangifte blijkt dat een perceel besmet is verklaard, wordt het betreffende perceel of perceelsgedeelte uit de keuring gehaald.

Een grondonderzoek op AM-cysten is niet voorgeschreven voor een (eenmalige) vermeerdering van pootgoed voor eigen gebruik door consumptieaardappeltelers (de zogenaamde 'ATR-aangifte').

Perceelaanduiding / situatieschets

De teler moet vóór aanvang van de keuring bij het perceel een bordje plaatsen met daarop de perceelaanduiding.

Bij de aangifte van stamselectiemateriaal moet, naast een overzicht van het aantal stammen en de oppervlakte hiervan, een duidelijke situatietekening van de groeiplaats van alle stammen worden gevoegd. Op verzoek moet een schets van het bedrijf worden verstrekt, waarop de ligging van de te keuren percelen is aangegeven.

4.2 Keuringsschema

Bij de uitvoering van de keuring gelden de volgende richtlijnen:

- a. Eén- en tweejarige stammen worden te velde éénmaal gekeurd.
- b. Oudere stammen, en pootgoed van de klassen SE t/m C worden minimaal twee maal gekeurd, inclusief een afsluitende keuring vlak vóór loofvernietiging.

- c. Op basis van (met name de eerste) keuring wordt:

- eventueel gedeclasseerd dan wel afgekeurd;
- door de keurmeester de betrouwbaarheid van het perceel beoordeeld en de noodzaak bezien of een perceel extra aandacht behoeft,

Het tijdstip van de tweede en eventueel volgende keuringen wordt mede bepaald door het resultaat van de eerste keuring en gegevens met betrekking tot de herkomst.

- d. Voor percelen die aan het eind van de eerste keuringsperiode naar het oordeel van de keurmeester niet keurbaar zijn, geldt een verplichte nacontrole.
- e. Kweekmateriaal wordt te velde gekeurd op de norm van de klasse C. De herkomst van het materiaal moet zijn geadministreerd (traceerbaarheid en identiteit moeten zijn geborgd) en de keurmeester moet tijdens de inspectie kunnen beschikken over een lijst van perceel- of kloonnaummers.

4.3 Splitsing van percelen

Splitsing van percelen is toegestaan in de volgende gevallen:

- Bij gewasbeschadiging in percelen basispootgoed, veroorzaakt door teeltmaatregelen (inclusief gewasschade in spuitsporen en als gevolg van wateroverlast). Het als gevolg van gewasbeschadiging afgesplitste gedeelte kan maximaal in de klasse A worden goedgekeurd.
- Indien een perceel gedeeltelijk wordt doodgespoten.
- Bij opslag en vermenging.

In geval van een splitsing moet de teler binnen drie dagen een scheiding aanbrengeu.

Elk gedeelte wordt afzonderlijk gekeurd.

4.4 Scheidingen

De vereiste scheidingen zijn als volgt :

Stammen:

- 1- en 2-jarige stammen onderling en ten opzichte van oudere stammen: geen scheiding.
- overige stammen onderling: 3 meter onbeplant van het voorste en achterste gedeelte van de grensrijen.

Stammen en andere percelen:

- stammen en keuringspercelen met uitgangsmateriaal klasse S, SE of E: 3 meter onbeplant van het voorste en achterste gedeelte van de grensrijen.
- alle andere gevallen: een onbeplante rij.

Wel of niet voor keuring aangegeven percelen, m.u.v. stammen:

- 3 meter onbeplant van het voorste en achterste gedeelte van de grensrijen.

Scheidingen in geval van besmettingsgevaar:

Er is sprake van besmettingsgevaar als de gezondheidstoestand van een nabij gelegen perceel met betrekking tot virusziekten veel minder is dan die van het te keuren perceel.

Als binnen een afstand van 25 meter van een te keuren perceel een perceel voorkomt dat besmettingsgevaar oplevert, wordt het gehele te keuren perceel of ten minste een strook van 10 meter daarvan met één of meer klassen verlaagd dan wel afgekeurd. Bij stammen is deze strook minimaal 25 meter breed.

Als een stam ten aanzien van virusziekten niet voldoet aan de norm voor de klasse S, wordt deze als stam afgekeurd. In geval van besmettingsgevaar kunnen aangrenzende stammen geheel of gedeeltelijk als stam worden afgekeurd.

4.5 Fytosanitaire inspecties

De fytosanitaire inspecties, nodig voor afgifte van het plantenpaspoort, worden door de NAK uitgevoerd volgens de eisen die zijn opgenomen in het uitvoeringsprotocol behorende bij de 'Meerjarige Overeenkomst Plantkeur'.

4.6 Ziekten algemeen

Bij de beoordeling van de gezondheidstoestand wordt de mate van optreden van de volgende ziekten vastgesteld:

- virusziekten (bladrol, mozaïek, stengelbont en aucubabont)
- ringvuur (*Verticillium alboatrum*)
- zwartbenigheid en stengelnatrot (*Dickeya* spp; *Pectobacterium* spp).

Voor de beoordeling op deze ziekten zijn de volgende toleranties van toepassing.

Klasse	S	SE	E	A	C / GW
Zwaar mozaïek/bladrol*	0,025%	0,05%	0,1%	0,25%	2%
Licht mozaïek*	0,025%	0,05%	0,1%	2%	10%
Totaal max.	0,025%	0,05%	0,1%	2%	10%
Stengelbont/aucubabont	0,25%	0,25%	0,5%	--	--
Ringvuur (<i>Verticillium</i> a.o.)	2%	2%	3%	4%	--
Bacterieziekten (<i>Dickeya</i> spp; <i>Pectobacterium</i> spp)	0	0	0**	0,03%	0,1%

* Voor mozaïek en bladrol geldt bij de eerste keuring een dubbele tolerantie.

** Bij de eerste keuring geldt een tolerantie van 1 zieke plant per ha.

4.7 Beoordeling op mozaïekzieke planten

Bij de beoordeling van mozaïekzieke planten geldt als uitgangspunt dat de keuring plaatsvindt op symptomen, en niet op de virussen die de symptomen veroorzaken.

De volgende definities zijn hierbij van toepassing:

- Mozaïek (bont): Een verzamelbegrip voor symptomen van virusziekten: kleurschakeringen in het blad (al dan niet scherp begrensd) en/of een afwijkende habitus van de plant (incl. krinkel/stippelstreep).
- Licht mozaïek: Een licht mozaïekviruszieke plant is een plant waarin mozaïek zichtbaar is, maar waarvan de habitus normaal is (niet hangend en niet gedrukt) en het blad glad en niet misvormd is, alsmede een plant van het S-virustype.
- Zwaar mozaïek: Een zwaar mozaïekzieke plant is een plant waarin mozaïek zichtbaar is en waarvan de habitus afwijkt van die van gezonde planten en waarvan het blad bobbelig of misvormd is.

Ingeval van het latent voorkomen van de virussen Y, A en bladrol gelden de normen voor licht mozaïek.

4.8 Keuring op zwartbenigheid en stengelnatrot

De keuring moet zodanig zijn ingericht dat percelen met symptomen als gevolg van *Erwinia* tijdig worden onderschept. De aandacht moet vooral uitgaan naar percelen met een verhoogd risico, bijvoorbeeld percelen waarin regelmatig wordt geselecteerd.

Voor percelen pootaardappelen waarover onvoldoende zekerheid bestaat of er sprake is van een aantasting door zwartbenigheid of stengelnatrot, kan tijdelijk een algeheel selectieverbod gedurende maximaal een week worden opgelegd. Een selectieverbod kan meerdere malen worden opgelegd. Een selectieverbod wordt als regel pas opgelegd na overleg met de teamleider.

Het accent bij de keuring ligt op de visuele beoordeling door de keurmeester. Ter verificatie van zijn bevindingen kan hij plantenmateriaal in het laboratorium laten onderzoeken. Als een herkeuring op zwartbenigheid of stengelnatrot is aangevraagd, moet deze worden uitgevoerd onder omstandigheden die gunstig zijn voor symptoomexpressie, met inachtneming van een redelijke termijn.

4.9 Rhizoctonia en stengelaaltje

Bij ernstig optreden van *Rhizoctonia* (lakschurft, *Rhizoctonia solani*), zodanig dat het vaststellen van andere ziekten wordt bemoeilijkt, wordt het perceel afgekeurd of in een lagere klasse geplaatst dan wel voor eigen teelt goedgekeurd.

Als in een perceel gemiddeld meer dan 1% door stengelaaltjes (*Ditylenchus dipsaci*) aangetaste planten (blad- of stengelaantasting) worden aangetroffen, moet dit perceel worden afgekeurd.

4.10 Beoordeling op type

Bij de keuring op type wordt rekening gehouden met de beoordeling van de monsters die zijn geplant op het stammenveld. Voor dit doel worden per stamselectiebedrijf, per ras en per uitgangsjaar, van maximaal 2 stammen een monster uitgeplant op het centraal stammenveld. De bemonstering vindt plaats uit één- of tweejarige stammen. Bij bemonstering van vitrostammen kan volstaan worden met één monster per productie(herkomst-)lijn.

Op type beoordeelde stammen worden maximaal gecertificeerd in de klasse S. Heeft de beoordeling op type niet plaatsgevonden, dan kunnen de desbetreffende stammen ten hoogste als prebasispootgoed (PB) zonder klasseaanduiding, hetzij maximaal in klasse A worden afgeleverd. De één- en meerjarige stammen moeten van een type zijn, dat overeenkomt met het algemeen bekende type van het betreffende ras. Stammen van een afwijkend type kunnen maximaal in de klasse A worden goedgekeurd.